

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

280. — Oktober 1945.

Der er for Oktober Maaned indkommet Beretninger fra 63 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 258 Forespørgsler.

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPANTER.

BÆLGPLANTER.

Kløverens Knoldebægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*). I 16 Beretninger omtales denne Svamps Angreb som yderst godartet og uden Betydning, ja, i de fleste Beretninger nævnes, at Angreb slet ikke er iagttaget. I 3 andre Beretninger omtales Angrebet som almindeligt men ret godartet (H. Agergaard, Askov; Vald. Johnsen, Skærbæk; S. Thorup, Lyngby). Endelig skrives i 2 Beretninger om almindelige Angreb, hvoraf enkelte er ret stærke (N. A. Drewsen, Løgumkloster; M. Arentoft, Fredericia).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) blev konstateret paa indsendt Lucerne fra: Horsens, Ringe, Ærø og Maribo.

Skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*) og Svampen *Stemphylium botryosum* konstateredes paa indsendt Lucerne fra Morsø.

BEDEROER.

Tørforraadnelse (Borbrist). I et Forsøg med Superfosfat iagtoges en hel Del Tørforraadnelse hos Roerne fra Parcellerne uden Superfosfat (A. Ammitzbøll, Skjern). Sygdommen konstateredes paa indsendte Roer fra Sydsjælland og fra Vestsjælland.

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Et meget kraftigt Angreb i Kaalroer, Jordens Reaktionstal meget højt, men der dyrkedes ogsaa Kaalroer i Marken for blot 3 Aar siden (H. Clausen, Jyderup).

Stor Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*) konstateredes paa indsendt Kaal.

Kaalens Bladpletsyge (*Mycosphaerella brassicicola*) konstateredes paa indsendt Hvidkaal.

Halsraad (Bakteriose) var yderst almindelig hos Kaalroer og blev i flere Tilfælde Aarsag til store Tab. I 12 Beretninger skrives, at omend Angrebet sidst paa Sommeren saa ret faretruende ud, har Roerne nu rettet sig meget, og der bliver næppe Tale om den store Ødelæggelse, som man frygtede: »Angreb, som begyndte i August, blev ikke slemme; Roerne staar nu med pæn grøn Top og tegner til at give et godt Udbytte» (Viggo Nielsen, Højer), og »I de fleste Tilfælde er Angrebet forblevet lokaliseret til »Halsen« — er ikke gaaet videre ned i Roelegemet» (A. Pedersen, Varde); lignende Beretninger sendes fra Sønderborg, Askov, Brørup, Skjern, Herning, Holstebro, Lemvig, Aarhus, Haslev og Bornholm. I 16 Beretninger skrives om stærke Angreb, hvorved ca. $\frac{1}{3}$ af Roerne er ødelagte: »Meget ondartede Angreb overalt paa Øen; ofte 25—30 % Planter med Forraadnelse» (Engelhart Jensen, Morsø), »Bakteriosen er meget ondartet; adskillige Steder maa Roerne sorteres før Nedkuling og 20—25 % gaar fra» (Johs. Olesen, Bjerringbro), og »Meget stærke Angreb, der utvivlsomt paa sine Steder vil faa en væsentlig Indflydelse paa Udbyttet» (Nørgaard-Pedersen, Rønde); tilsvarende Vurderinger sendes i Beretninger fra Haderslev, Skærbæk, Ribe, Nr. Nebel, Ulfborg, Aulum, Viborg, Østhimmerland, Fredericia, Skelskør, Jyderup, Roskilde og Stevns.

Marmorering (Borbrist). Stærke Angreb er iagttaget i Løgumklosteregnen (N. A. Drewsen).

KARTOFLER.

Vaadforraadnelse (Bakterioser) hos Knoldene synes især at være almindelig i Spisekartofler som Bintje og King Edward, og i enkelte Tilfælde menes der at være Fare for, at Forraadnelsen vil brede sig i Kulerne: »Navnlig er det slemt med Vaadforraadnelse i Bintje og King Edward, særlig i Bintje, hvor der har været lidt fugtigt» (A. Dam Kofoed, Brørup), »Angrebet større end normalt. Enkelte Steder har det bredt sig stærkt i Kulerne» (Sigvard Pedersen, Viborg). I sildige Sorter synes Forraadnelse ikke at være stærk: »I det store og hele er det sunde kartoffelpartier, vi modtager her ved fabriken, men vi modtager dog jævnlig partier, der er stærkt angrebne af våd forraadnelse. Ofte drejer det sig om frasorterede spisekartofler» (Johs. Nyholm, Auning). I 9 Beretninger omtales slige Angreb, medens der i andre 9 Beretninger skrives, at Angrebet slet ikke er set eller er uden Betydning.

Tørforraadnelse paa Knoldene foraarsaget af Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Angrebet paa tidlige og middeltidlige Sorter var, som omtalt for September, usædvanlig stærkt. Hos middelsildige, sildige og meget sildige Sorter synes Tørforraadnelse som Helhed at have været ret godartet. Der skrives dog om enkelte stærke Angreb hos Deodara, Richters Imperator og Alpha: »Angreb paa Alpha, der dyrkes meget her paa Egnen, er meget almindeligt» (N. A. Drewsen, Løgumkloster). »Alpha og Brønderslev er i Aar angrebet af Skimmel paa Knoldene, men i de fleste Tilfælde dog i saa ringe Grad, at der uden

synderlig Vanskelighed kan laves en ret god Sortering. Voran synes lidt mere modstandsdygtig« (Johs. Olesen, Bjerringbro). Fra Djursland skrives: »På de egentlige fabrikskartofler er skimmelangreb på knoldene i almindelighed ikke ondartede, og på sildige sorter som Gustav Adolf og Robusta er det kun undtagelsesvis, at slige angreb forekommer. Derimod får vi her på fabriken ikke helt få partier Deodara, der er stærkt angrebet af Tørforrådnelse. Vi får jævnlig henvendelser, om vi ikke kan aftage spisekartofler (King Edward, Bintje m. fl.), der er mer eller mindre skimmelangrebne, og det er ikke helt små partier kartofler af den art, vi i år har modtaget. — I nogle tilfælde er angrebet blevet forstærket ved for stærk dækning« (Johs. Nyholm). »Angrebet har dog ikke været saa ondartet ved de sildige Sorter« (V. Sørensen, Randers).

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). I 24 Beretninger skrives, at Skurvangreb i Aar synes at være ret svagt, og det fremhæves ofte, at Angrebet som Helhed er af langt mindre Betydning end i 1944. Herfra findes dog som sædvanlig en Del Undtagelser, hvor Skurvangrebet har været meget stærkt, men disse findes ofte paa Jord med højt Reaktionstal, samt tillige paa nykalket Jord, eller hvor der er brugt Aske som Gødning.

Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) konstateredes paa indsendt Prøve fra Holstebro.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme meddeler, at Angreb af denne Svamp i Aar blev konstateret i følgende 10 Kommuner: Tæbring-Ovtrup-Rakkeby (Thisted Amt), Lødderup-Elsø (Thisted A.), Gimsing (Ringkøbing A.), Brøndum-V. Nebel (Ribe A.), Thorsager-Bregnet (Randers A.), As-Klaking (Vejle A.), Kollerup-Vindelev (Vejle A.), Vilstrup (Haderslev A.), Holm (Aabenraa-Sønderborg A.) og Næstved Købstad (Præstø A.).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPANTER.

Besvarelserne af 20 af de udsendte Skemaer har givet følgende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Priksyge.....	2	9	2	6	1
Glasæbler.....	12	5	1	2	0
Kikkertæbler	10	3	0	2	0

FRUGTTÆRER.

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) er i Svendborg Amt mange Steder alvorlig paa Lageret, navnlig paa Æbler, som har været stærkt angrebet af Skurv, men Sprøjteskade og anden Beskadigelse kan ogsaa være Indfaldsporte (Hans Larsen).

Rosaskimmel (*Trichothecium roseum*) optræder i Aar i ret stor Udstrækning, hvor Lagerluften har været rigelig fugtig, skrives der fra Svendborg (Hans Larsen). Ved Lyngby har vi særlig bemærket denne Svamp paa Graastener; den ses næsten udelukkende i Skurvpletterne, men saa følger der hurtigt Forraadnelse efter. Denne Svamp er den vigtigste Aarsag til, at skurvede Æbler holder sig saa daarligt under Opbevaringen.

Priksyge synes som Helhed at være ret sjælden, men der findes dog hist og her Angreb. Fra Fyns Stift skrives, at sidst paa Sommeren bredte Priksygen sig ret stærkt, og som sædvanlig paa de store Frugter, foruden Sorter som Husmoder, Beauty of Kent, Signe Tillisch, Bismarck, Cox' Pomona m. fl. blev ogsaa mange Cox' Orange og Lord Suffield m. fl. stærkt angrebet (Rasmus Hansen). Paa Sorøegnen er der set særlig stærke Angreb paa Sorten Maren Nees (Ejner Jensen). Fra Svendborg skrives, at Priksyge ikke er saa udbredt i Aar, men den fandtes dog paa Lageret paa Lord Suffield og Early Victoria, og allerede paa Træerne paa Beauty of Kent og Coulon, men mest paa Træer med faa Frugter (H. Møller). Fra Gisselfeld skrives, at endskønt en Del Træer paa Grund af den ringe Frugtmængde har haft temmelig store Frugter, har der ikke været Priksyge i Aar (H. Wedege). Fra Fuglebjerg skrives, at der kun er meget svage Angreb paa et Par Sorter, og der fremsættes den — sikkert rigtige — Formodning, at dette staar i Forbindelse med, at Træerne nu er blevet ældre, og at Kvælstoftildelingerne har været smaa (N. Flensted-Andersen). Det er at ønske, naar der atter kommer rigeligt med Kvælstofgødning paa Markedet, at Kvælstoffet saa kun anvendes, hvor det gør Gavn, ikke hvor det skader mere, end det gavner, og dette kan jo særlig let blive Tilfældet, hvis unge Frugttræer tilføres megen Kvælstofgødning.

Glasæbler synes i Aar at være saa sjældne, saa de ingen praktisk Betydning har, kun fra Mors foreligger der Indberetning om, at der er set ret glassede Æbler paa Laxtons Exquisite, og Indberetteren, Egon Hansen, nævner ved samme Lejlighed, at han tidligere har bemærket stærkt glassede Æbler af denne Sort i Nordsjælland.

Kikkertæbler synes ligeledes at være af ganske underordnet Betydning, selv om der er set enkelte Kikkertæbler rundt omkring i Belle de Boskoop og i enkelte Cox' Pomona ved Svendborg.

KØKKENURTER.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er ikke nærmere omtalt i denne Maaned, men Omtalen i sidste Maaned gav jo ogsaa tydeligt nok Udtryk for denne Sygdoms Betydning i Aar. Her skal blot tilføjes, at i

Gødningsforsøg har man ikke kunnet konstatere væsentlige Forskelle i Parcellerne (Lars Hansen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Oldenborrelarver se Diverse.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Der blev i flere Tilfælde iagttaget Angreb i Rug (O. Møller Larsen, Sorø; A. Binderup, Herning; A. Larsen-Ledet, Grenaa) og i sidstnævnte Tilfælde fandtes tillige Angreb i Græsmarker. Stærke Angreb konstateredes ogsaa i Rug i den vestlige Del af Vendsyssel (Ole Kirk Jacobsen), i Østvendsyssel (Georg Foldager, Frederikshavn) og i Nordøstsjælland (H. E. Jensen, Hillerød).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Sidst i Maaneden blev i flere Egne iagttaget ret stærkt Angreb i Rug og Hvede: »Der er meget stærke Angreb af smaa Larver; mange Hektar Rug og Hvede er ødelagt« (K. Bank, Ulfborg), »Tidligt udviklede Larver har tyndet saa stærkt i en Hvedemark, saa denne maatte saas om« (S. Nørlund, Aulum), »Smaa Larver har begyndt at gnave af Rug- og Hvedeplanter« (A. Ammitzbøll, Skjern); ogsaa i Holstebro fandtes stærke Angreb i Rug og Hvede (P. O. Overgaard).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Paa Askov Forsøgsstation blev foretaget Optælling af Larver i Hvede, der gav fra 1 til 20 % angrebne Planter; Angrebet findes i Hvede efter andet Aars Grønjord, der blev pløjet først i September (H. Agergaard). I Hadsundegnen er »Angreb ret almindeligt og har bidraget til Udynding af Rugen mange Steder« (Kr. Jørgensen).

Snegle se Diverse.

BÆLGPLANTER.

Stængelaal (*Tylenchus dipsaci*). Paa Aarslev Forsøgsstation konstateredes stærke Angreb i Kløver og ret stærkt Angreb i Lucerne (Asger Larsen), men begge Angreb var blot i Pletter af lille Omfang.

Lucernens Rodgnaver (*Otiorrhynchus ligustici*). I Sorøegnen fandtes Larver, der gnavede paa Rødderne af Rødkløver (O. Møller Larsen).

KORSBLOMSTREDE.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Fra Nord- og Vestjylland skrives: »Forraadnelse efter Krusesyge meget alvorlig, mange Steder sorteres 20—25 % Roer fra før Nedkuling« (Johs. Olesen, Bjergeringbro), »Krusesyge og efterfølgende Halsraad er haard ved mange Kaalroemarker, værst er den ved Wilhelmsburger« (K. Bank, Ulfborg), »Mange Marker er hærget af dette Skadedyr. Det er mit Indtryk, at Wilhelms-

burger hurtigt bukker under for den Bakteriose, der er en Følge af Angrebet» (Edv. Kristensen, Herning), »Krusesyge er overalt meget udbredt og nu ved Hjemkørsel af Kaalroerne ses Skaden rigtig; enkelte Steder er $\frac{1}{3}$ af Roerne saa medtaget, at en Nedkuling af dem kan blive skæbnesvanger« (J. P. Hansen, Bramminge). Men stærke Angreb kendes ogsaa fra andre Egne, saaledes Fredericia: »Det stærke Angreb af Krusesyge har sat en stærk og omfattende Forraadnelse i Gang. Mange Roer er helt eller delvis raadne ved Optagning, og en Mængde Roer har en mindre, raadden Plet i Halsen. De er antagelig meget lidt holdbare i Aar« (M. Arentoft).

Kaalfluellarver (*Chorthophila brassicae* og *floralis*). Fra Vest- og Sønderjylland skrives: »Enkelte Marker har haft 25 % Tab, grundet paa Larvernes fuldstændige Gennemminering af Roerne; Angrebene iagttages først ved Optagning« (O. Skaarup, Ringkøbing), »Der er meget stærke Angreb, enkelte Marker paa lette Jorder er saa angrebne, at Udbyttet gaar ned paa et Minimum. Kragerne vælter Roerne og æder Larverne« (K. Bank, Ulfborg), »Paa høje, sandede Jorder ofte meget stærke Angreb« (A. Ammitzbøll, Skjern), »Adskillige Marker er hærget af dette Skadedyr« (Vald. Johnsen, Skærbæk) og »Paa den daarligste Jord er Angrebet hyppigst« (S. Nørlund, Aulum).

KARTOFLER.

Knoporme se Diverse.

FRUGTTRÆER.

Æbletægen (*Plesiocoris rugicollis*). Fra Holbæk Amt skrives, at først nu ved Nedplukningen lægger man rigtig Mærke til, hvor mange Æbler der er, som er suget af Tæger (Henrik Nielsen).

Syrehvepsens Larve (*Ametastegia glabrata*) har paa Vejro paa sine Steder gnavet i op til en Trediedel af Æblerne. Ukrudtet har faaet Lov til at staa siden 1. Juli! (Aton Andersen).

Frugttærbledhvepsens Larve (*Eriocampoides limacina*) har været slem ved mange Tjørnehække paa Mors (Egon Hansen).

Stikkelsbærbledhvepselarver (*Pteronius ribesii*) fandtes i fuld Vigeur paa Stikkelsbær midt i Oktober (G. Mayntzhusen).

Rønnebærmøllets Larve (*Argyresthia conjugella*) er flere Steder ret alvorlig i Nørrejylland. Der udtales Haab om, at det vil hjælpe, naar Manglen paa Nikotin er ophørt (Arne Pallesen).

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Almindelige og ret stærke, men som Regel ikke ondartede, Angreb omtales fra Nørrejylland (Arne Pallesen), Sydjylland (Lars Hansen), Mors (Egon Hansen), Esbjerg-Vardeegnen (M. Sørensen), mange Steder i Jylland (Niels Gram), Fyns Stift (R. Hansen) og Svendborg (H. Møller). Fra Nørrejylland og Svendborg karakteriseredes Angrebene som stærkere end ventet før Nedplukningen.

I en anden Indberetning fra Svendborg skrives, at Angrebet er

»normalt« (Hans Larsen), medens Chr. Greve skriver, at man uden Overdrivelse kan betegne Angrebene som stærke paa Sydfyn. Ved Skærbæk er Angrebet ikke saa galt i de aabne Haver, men i de lune er det slemt (A. Diemer). Ved Kalundborg var Angrebene ikke saa slemme ved Nedplukningen som ventet, hvilket maaske skyldtes, at de angrebne Frugter var faldet af før paa Grund af Blæst (N. F. J. Larsen). Fra Holbæk Amt skrives, at Angrebene er særdeles almindelige — ikke mindst i Forhold til de foregaaende Aar (Henrik Nielsen). Fra Skive, Fuglebjerg og Vejrhø karakteriseres Angrebene som ganske svage (J. C. Myrhøj, Flensted-Andersen, Aton Andersen), men hertil maa bemærkes, at disse Indberetninger vistnok i Hovedsagen kun gælder enkelte Lokalteter.

Frugttærspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Angrebene karakteriseres som uden Betydning eller ret faa svage, fra »mange Steder i Jylland«, Skive, Aars, Mors af Niels Gram, J. C. Myrhøj, Hakon Sørensen og Egon Hansen. Fra Skærbæk skrives: »Enkelte Steder ses stærke Angreb, men gennemgaaende er vi sluppet billigt i Aar« (A. Diemer). Fra Holbæk Amt: »Enkelte kraftige Angreb paa Blomme og Æble, men iøvrigt er der kun faa Mider i Aar« (Henrik Nielsen). I Kalundborg og Løve Herred findes der en Del Mideangreb paa Pigeon, men det har dog ofte været værre (N. F. J. Larsen). Fra Sydjylland skrives, at der kun er enkelte kraftige Angreb (Lars Hansen). Paa 3 Indberetninger fra Fyn omtales det, at der er mange Vinteræg, nogle Steder var Angrebet henad Efteraaret endog saa stærkt, saa der fandtes mange Mider paa selve Æblerne (Chr. Greve, H. Møller, R. Hansen). I en Indberetning fra Svendborg skrives, at de overvintrende Ægs Antal ikke er særlig stort, men at der er nok til, at der kan ske en hurtig Opformering (Hans Larsen). Fra Nørrejylland, Fuglebjerg, Roskilde Amt og Vejrhø meddeles det, at der kan findes Steder, hvor Angrebet har været stærkt, og at der nogle Steder kan findes mange Vinteræg (Arne Pallesen, N. Flensted-Andersen, G. Mayntzhusen, Aton Andersen). Man faar Indtrykket af, at som Helhed har Spindemiderne først begyndt at gøre sig gældende sent paa Sæsonen.

KØKKENURTER.

Jordbærmider (*Tarsonemus fragariae*) har ved Næstved været haarde ved de ældre Planter (M. E. Elting).

Snegle se Diverse.

PRYDPLANTER.

Tæger (*Capsidae*) har i Aar været tilbageholdende paa Chrysanthemum (N. Flensted-Andersen, Fuglebjerg).

Thrips (*Physopoda*). »Har foretaget flere Lynangreb, men er hver Gang blevet slaaet tilbage af Idosect« (N. Flensted-Andersen).

Oldenborrelarver se Diverse.

Snegle se Diverse.

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha sp.*). Fra Midtjylland skrives: »I Feldborg er en Mark paa 4 Td. Land Græs blevet totalt ødelagt af et meget stort Antal Larver« (S. Nørlund, Aulum). Ved Bjerringbro konstateredes enkelte svage Angreb paa Roer og Kartoffler (Johs. Olesen). I Gerrild har Oldenborrerne Flyveaar hvert Aar, saaledes at der forekommer Larver af alle Aldersklasser. De gnaver i Rødderne af forskellige Træplanter, f. Eks. Lærk prikledet i Planteskole (N. Gram).

Knoporme (*Agrotis segetum*). »I de fleste Kartoffelmarker kan man finde Kartoffler udhulet af Knoporme, men voldsomme Angreb er dog ikke set« (S. Nørlund, Aulum).

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Der blev modtaget 4 Indberetninger om Angreb i Vintersæd, især Rug. »Store Dele af Marken var helt gnavet ned og ødelagt« (M. Greve, Roskilde). »Agersneglen har ødelagt flere Rugmarker totalt, saa Omsaaning er nødvendig« (Fr. Nielsen, Haderslev). Stærke Angreb i Rug blev iagttaget ved Statens Marskforsøg (C. M. Kjellerup) og ved Glostrup (J. Kiilerich). Fra Stevns meddeles, at Angreb i Udlæg af Kaalroer til Frø har været ret stærkt, men er med god Virkning bekæmpet med Kalkstøv og Bygavner (K. Iversen). I Kalundborg-Løve Herred klages der over Sneglene i Haverne (N. F. J. Larsen).

HANS R. HANSEN & ANNA WEBER.